

Pécs már a középkorban is híres volt zenekultúrájáról, az itteni domonkosok messze földön keresett orgonaépítőknek számítottak. A Széchenyi téren álló Szent Bertalan plébániatemplomban már Szatmári György humanista pécsi püspök idején működött egy akkor még különleges hangszernek számító orgona.

Az oszmán megszállás viharai elsöpörték a keresztény zenei kultúrát, az egyházi népelemek mellett a muszlim misztikus zene vált megszokottá a Jakováli Hasszán pasa által épített mevlevi kolostorban. A 18. században a hívek még annak is örültek, ha a templomokba harangokat és a legfontosabb liturgikus kellékeket sikerült beszerezni, egyébre gondolni sem mertek.

A 19. században Focht Ferenc volt az első, aki a pécsi orgonaépítést ismét felvirágoztatta, a német földről

amelyről Hölzl Ferenc székesegyházi karnagy ezt írta: „*olyan mesterművet alkotott, hogy az mind a szakembert, mind a laikust őszinte csodálatba ejti*”. Következő jelentős munkáját a kalocsai székesegyház számára készítette, melyről elismeréssel nyilatkozott Liszt Ferenc is, és ez a budapesti szakmai közönséggel is megismertette a nevét.

A töretlen népszerűség miatt Angster József folyamatosan fejlesztette az üzemét, 1874-ben az új, József utca 30. alatti házban már saját fémsíp-

egybeesett az új székesegyház felszen- telésével, országos eseménnyé vált. Részt vett rajta Ferenc József magyar király több miniszterrel, a klérust pedig a hét püspök, illetve érsek képviselte. Délben ünnepi ebéd volt Dulánszky püspök palotájában, este pedig egész Pécs ünnepi kivilágításban pompázott, miközben a király kocsijával körbejárta a várost. Soha ennyi méltóság és befolyásos politikus nem volt még jelen egyszerre a falak között.

Az orgonák lovagja:

Angster József (1834–1918)

származó iparos készítette többek között a pécsi Lyceum templom, valamint a székesegyház több orgonáját, a fiai alatt azonban a vállalkozás szinte teljesen tönkrement az 1860-as években. Ekkor érkezett Angster József a városba.

Angster a drávaszögi Kácsfalun látta meg a napvilágot egy szegény paraszti családban. 1850-ben Eszéken sajátította el az alapokat, majd Temesvár környékén, később pedig Nyugat-Európában dolgozott hosszabb ideig, és saját erejéből küzdötte fel magát az orgonaépítők elit társaságába. Benne az ösztönös zseni párosult mély kitartó akarattal, és így tanult meg Bécsben franciául, majd vette a vándorbotját, és meg sem állt Párizsig, ahol a kor leghíresebb mestertől, Cavallé-Colltól tanulhatta meg a szakma legapróbb fogásait.

Angster 1867-ben telepedett le Pécssett, az általa készített orgonák pedig hamar népszerű és keresett portékává váltak. Az áttörést 1869. március 21-én az újonnan emelt pécsi zsinagógában megszólaló orgona jelentette,

műhelyt rendezett be. A következő évtizedekben az Angster-orgonák megjelentek a Kárpát-medence majd' minden zugában, de még Csehország egyes városaiban is. A Pécs-belvárosi templomban felállított monumentális orgonának 1886-ban már a csodájára jártak, és 1891-ben a székesegyház kapta a híres 100. hangszeret. A monarchia értő közönsége előtt nyílt titok volt, hogy a pécsi Angster cég képes a legjobb minőség előállítására az egész birodalomban. Nem véletlen, hogy az orgona ünnepélyes felavatása, amely

Angster előtt a századfordulóra minden ajtó nyitva volt, sorban kapta a megrendeléseket. Az ő üzemében építették meg az ország akkori legnagyobb orgonáját a budapesti Szent István-bazilika számára, 1909-től pedig a sorozatos fejlesztéseknek hála, az üzem Európa legmodernebb gyárai közé tartozott. Ezekben az években már a két fiú, János és Oszkár foglalkoztak a napi ügyekkel. A természetet kedvelő, jó humorú gyáralapító inkább a városi egyesületek életében vett részt, vagy a környéken kirándult, esetleg szőlejtében foglalatzkodott. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából a pápa áldásában részesítette, 1918-ban pedig Zichy Gyula pécsi püspöktől megkapta a Szent Gergely-rend lovagkeresztjét. Angster azzal a tudattal vethetett számot életével, hogy saját erejéből hatalmas dicsőséget szerzett családjának és választott városának, és lesz, aki a vállalkozását továbbviszi. Ebben nem is csalatkozott.

LEJEGYEZTE: DR. VARGA SZABOLCS